

Asociace pro podporu demokracie a lidských práv
/ Association for Democracy Assistance and Human Rights

Praha, 24. listopad 2011

Postoj DEMAS k prosazování transformační spolupráce ve finančních nástrojích EU

DEMAS – Asociace pro podporu demokracie a lidských práv, předkládá stanovisko k této problematice ve světle návrhu EK k budoucímu víceletému finančnímu rámci EU z konce června 2011

([A Budget for Europe 2020](#)). DEMAS vymezuje pojem transformační spolupráce a priority této oblasti.

Transformační spolupráce je důležitou součástí podpory demokracie a lidských práv. Země na cestě k demokracii obecně lépe přijímají dobré i špatné zkušenosti s přechodem od středo-východoevropských a pobaltských zemí. Důvodem je nadále probíhající proces přeměny a rozvoje postkomunistické občanské společnosti. Cílové země transformační spolupráce, východní i jižní dimenze sousedství, mají stále zájem o tuto živou transformační zkušenost.

DEMAS chápe transformační spolupráci v jejím širším pojetí jako předávání zkušeností s přechodem k demokracii v oblasti politické, lidskoprávní a demokratizační, společenské, environmentální a dále ve všech oblastech ovlivňujících občanskou společnost. Česká republika spolu se zeměmi střední a východní Evropy má bohatou a čerstvou zkušenost s budováním nových demokratických struktur. Starší členské země EU mají neocenitelné znalosti v oblastech ekonomické transformace, ochrany životního prostředí, boje proti korupci, transparentnosti, aj. Expertiza a know-how EU 15 je nedílnou součástí celkové nabídky transformační spolupráce a neměla by zde chybět. DEMAS se zabývá lidskými právy, demokracií a podporou občanské společnosti. Asociace je otevřena kooperaci i v jiných oblastech transformační spolupráce s dalšími partnery české občanské scény (FoRS, Česká hospodářská komora, aj.)

DEMAS se zaměřuje především na Evropský nástroj pro lidská práva (EIDHR) a Evropský sousedský a partnerský instrument (ENPI) a jeho Facilitu pro občanskou společnost (CSF). Důvodem je tematické a geografické zaměření členských organizací. V rámci nástroje pro rozvojovou spolupráci (DCI) věnuje DEMAS pozornost tematické části Nestátní aktéři a místní samosprávy (NSA-LA). Po roce 2013 však bude program omezen na země spadající pod oficiální rozvojovou pomoc.

Dosud žádný nástroj ani program zaměřený na podporu občanské společnosti komplexně neřešil transformační spolupráci. Z pohledu DEMAS se nabízí několik možností jak transformační spolupráci ve finančních nástrojích prosazovat, ty jsou prioritizovány podle zaměření a cílů Asociace.

Priorita 1 – ukotvení transformační spolupráce v EIDHR

DEMÁS by uvítal vznik nového komponentu pro transformační spolupráci. Jeho prostřednictvím by evropské NNO předávaly svým partnerům ve třetích zemích zkušenosti s přechodem, budováním demokratických občanských struktur a podporou lidských práv. Po roce 2013 má dojít k optimalizaci složek nástroje (z původních pěti na dvě), nabízí se tedy možnost zániku pouze dvou součástí a předefinování tří. Neměla by tím však být rozmělněna dosavadní kapacita EIDHR poskytovat pomoc v otevřeně represivních prostředích, tedy transformační spolupráce by skutečně měla případně být dalším samostatným komponentem a nikoliv novou součástí existujících.

Priorita 2 – začlenění transformační spolupráce do prvního komponentu CSF v rámci EN(P)I

DEMÁS vítá vznik Civil Society Facility pod ENPI. V nadefinování tří hlavních součástí Facility však postrádá transformační spolupráci. Platforma navrhuje ukotvení asistence s přechodem k demokracii do prvního komponentu po roce 2013. Občanská společnost v rámci celé EU má bohaté a rozmanité zkušenosti s transformací, které může v rámci této části sdílet. Nově uchopený komponent přímo navazuje na předpokládaný asistenční vývoj k položení základům hlubší a komplexnější transformace. Teritoriální specifika dané země by se odrážela v diferenciaci konkrétní pomoci reflektující podmínky a potřeby tamní občanské společnosti.

DEMÁS se zaměřuje především na země Evropské politiky sousedství a Facilitu pro občanskou společnost pod EN(P)I vnímá jako svou komparativní výhodu. DEMÁS navrhuje flexibilní financování Facility a podporu i pro neregistrované NNO (toto možné pod EIDHR).

Priorita 3 – mainstreaming transformační spolupráce do finančních nástrojů vnější pomoci

DEMÁS hodnotí tuto variantu pozitivně. Je prvním krokem poukazujícím na důležitost prosazování transformační spolupráce jako neoddělitelné součásti pomoci a asistence. Jeho promítnutí do všech stávajících stejně jako i do nově vznikajících nástrojů je žádoucí.

DEMÁS by velmi uvítal zohlednění výše zmíněných priorit při negociaci české pozice.

DEMÁS vnímá myšlenku vzniku nového nástroje European Endowment for Democracy (EED) po vzoru amerického National Endowment for Democracy pozitivně. Má být zaměřen na širokou občanskou společnost, a proto je ukotvení transformační spolupráce zde vhodné. Kompetence by měly být jasně vymezeny, aby nedocházelo k duplicitě či překrývání s jinými nástroji vnější pomoci.

Za DEMÁS

Maria Staszkiwicz
Předsedkyně správní rady

Sabina Dvořáková
Výkonná ředitelka